

Στη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου (1914-1918), όταν η Entente εξόπλισε τη βενιζελική Ελλάδα και επέβαλε τον αποκλεισμό στη Βασιλόφρονα, πολλά μέλη της παροικίας πολέμησαν στο πλευρό του Βενιζέλου και των συμμαχικών στρατευμάτων.

Στα χρόνια της Μικρασιατικής Καταστροφής, η Κοινότητα οργάνωσε το Συσσίτιο του Απόρου προς ενίσχυση των ανήμπορων της παροικίας και έστειλε γενναίες συνεισφορές υπέρ των προσφύγων. Ο ευεργέτης της καϊρινής Κοινότητας Κωνσταντίνος Ξενάκης, το 1922, αμέσως μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, κληροδότησε 60.000 δρχ. στο Σύλλογο Μικρασιατών «προς διάδοσιν των Ελληνικών γραμμάτων εν Μικρά Ασία»¹⁷. Η ενέργειά του αυτή, πέρα από τη στενή σχέση με την πατρίδα και τη συμπαράστασή του στα δύσκολα χρόνια, περιγράφει ανάγλυφα και τη φροντίδα της παροικίας γενικότερα για την παιδεία και την καλλιέργεια της ομογένειας.

Τον Δεκέμβριο μάλιστα του 1924 πραγματοποιήθηκε από την Κοινότητα λαϊκός έρανος υπέρ των προσφύγων, ο οποίος συγκέντρωσε σεβαστό χρηματικό ποσό.

Στο Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν τα ελληνικά στρατιωτικά σώματα, όπου μάχονταν και μέλη της παροικίας, συ-

Ανακοίνωση προσφοράς

Γλυκίσματα, κονιάκ, μπισκότα, τσάι, και διάφορα άλλα είδη όπως κάλτσες, παιχνίδια καθώς και χρήματα υπέρ των απόρων οικογενειών εφέδρων στρατιωτών.

Εφημερίδα Ταχυδρόμος, 12/25 Ιανουαρίου 1913 (Αρχείο ΕΚΑ)

[72]

**ΟΙ ΕΚ ΚΑΪΡΟΥ ΠΕΣΟΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ
ΜΕΓΑΛΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ ΕΛΛΗΝΕΣ**

ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Π.
ΑΡΑΒΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ
ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΒΑΚΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΒΟΥΡΑΖΕΛΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΠ.
ΚΥΡΙΑΖΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΕΠ.
ΚΥΝΙΓΑΛΑΚΗΣ ΜΥΡΩΝ ΕΥ.
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι.
ΜΙΧΑΛΙΔΑΚΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΓΑΒΡ.
ΜΟΥΣΤΡΙΔΗΣ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ ΙΑΚ.
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚ.
ΤΣΙΤΣΙΡΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν.
ΤΣΙΤΣΙΡΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν.
ΦΙΤΣΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΡΑΓΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ι.
ΛΑΜΠΡΙΝΟΥΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Θ.
ΓΑΖΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ Ι.
ΠΡΙΜΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ι.
ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π.
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΠΕΧΛΙΒΑΝΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ Ν.
ΠΕΧΛΙΒΑΝΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ν.
ΧΑΡΑΒΑΝΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ ΕΥΓΕΝΙΟΣ Ν.
ΚΡΙΚΕΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Γ.
ΣΥΜΩΤΙΔΗΣ ΜΙΧΑΗΛ Η.

Τα ονόματα των πεσόντων παροίκων στους πολέμους 1914-1922
σε μαρμάρινη στήλη στην είσοδο του κοινοτικού ναού
των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης

μπολέμησαν με τα αγγλικά στρατεύματα, ιδρύθηκε από την κοινότητα η Επιτροπή Περιθάλψεως Οικογενειών Επιστράτων. Στη μάχη του ελ-Αλαμείν, τον Νοέμβριο του 1942, το γερμανικό Africa Korps του Ρόμελ αναχατίστηκε από τις συμμαχικές δυνάμεις υπό τον Άγγλο στρατηγό Μοντγκόμερι. «Ο Ρόμελ υποχωρούσε συνέχεια. Για να αποφύγει την επαφή με τον Μοντγκόμερι έκανε όλο ελιγμούς. Σημειωμένοι πάνω στον επιτελικό χάρτη, θυμίζανε κάθε στιγμή πόσο δίκιο είχαν οι μπεντουβίνοι, όταν πριν από έξη μήνες τον ονομάσανε Αλεπού της Ερήμου»¹⁸. Πολλοί Έλληνες οπλίτες και αξιωματικοί, που είχαν συγκεντρωθεί γύρω από την ελληνική κυβέρνηση, όταν αυτή είχε εγκατασταθεί στο Κάιρο, όπως και πολλοί Έλληνες της καϊρινής παροικίας, έχασαν τη ζωή τους στη διάρκεια του πολέμου¹⁹. «Στο Αλαμείν, οι σταυροί των Ελλήνων της Αιγύπτου δίπλα σε κείνους των αδερφών τους απ' την Ελλάδα παραμένουν διαρκής και εύγλωττη υπόμνηση»²⁰, επισημαίνει ο Μανώλης Γιαλουράκης. Ο Ελληνισμός όμως του Καΐρου και ολόκληρης της Αιγύπτου προσπάθησε με κάθε τρόπο να αμβλύνει τον πόνο από τις ανθρώπινες απώλειες στα πεδία των μαχών. Χαρακτηριστικό είναι το τηλεγράφημα που έστειλε ο πρόεδρος της Ελληνικής Κοινότητας Καΐρου, Θεόδωρος Π. Κότσικας, συ-

5 Ιανουαρίου 1945

Αξιότιμον Κύριον
Νικόλαον Βατιμπέλλα
Δικηγόρον εις Αλεξάνδρεια

Φίλε Κύριε Βατιμπέλλα,

Ἡ Κοινοτική Επιτροπή μετά βαθείας τῆς λύπης ἐπληροφορήθη τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπητοῦ σας υιοῦ Ἰωάννου, πε-
σόντος ἡρωϊκῶς ὑπὲρ τῆς Πατρίδος.

Σπεύδει ὄθεν, διὰ τῆς παρουσίας, νὰ συλλυπηθῆ ὑμᾶς εὐλικρινῶς διὰ τὴν σκληρὰν δοκιμασίαν ἣν ὡς πατὴρ δέ-
χεσθε ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ προσφιλοῦς σας τούτου υιοῦ, νὰ σας συγχαρῆ ὁμως διὰ τὸν ἡρωϊσμὸν τοῦ γενναίου καὶ
τετιμημένου τούτου τέκνου σας, ὅπερ, ὑπακούον εἰς τὴν φωνὴν τῆς ἀγωνιζομένης Πατρίδος, ἐκ τῶν πρώτων ἐσπευ-
σεν εἰς τὴν φωνὴν ταύτης, ἐπολέμησε γενναίως καὶ τέλος εὗρεν ἡρωϊκὸν θάνατον ἐν τῇ ἐπιτελέσει τοῦ υψίστου κα-
θήκοντός του.

Ὁ Αἰγυπτιώτης Ἑλληνισμὸς σεμνύνεται διότι μεταξύ τῶν τετιμημένων τέκνων τοῦ καταλέγονται τοιοῦτοι ἡρωϊκοὶ
νέοι, ὧν εἰς ὁ ἐκλεκτός υἱός σας Ἰωάννης, καὶ μακαρίζει τοὺς γονεῖς του διότι ἠξιώθησαν νὰ ἔχωσι τοιαῦτα φι-
λοπάτριδα τέκνα.

Μετ' ἐξαιρέτου τιμῆς,

Ὁ Γραμματεὺς
Χ. Μουστάκας

Ὁ Πρόεδρος
Θ. Κότσικας

Συλλυπητήριον τηλεγράφημα τοῦ προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Καΐρου Θεόδωρου Π. Κότσικα
πρὸς τὸν ἀντιπρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Αλεξανδρείας. (Αρχεῖο ΕΛΙΑ)

[74]

μπαραστεκόμενος στον αντιπρόεδρο της Ελληνικής Κοινότητας Αλεξανδρείας, Νικόλαο Βατιμπέλλα²¹, για το θάνατο του γιου του (βλ. σ.73).

Το 1948 πάλι, σε συνεννόηση με τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό, όλες οι αδελφότητες της καιρινής παροικίας, πολλά σωματεία, καθώς και οι τεκτονικές στοές Ίσις, Ελευθερία, Μέγας Κωνσταντίνος και Σωκράτης συμμετείχαν στη διοργάνωση εράνου για την αποστολή βιταμινών στην Ελλάδα²², προκειμένου να ενισχυθεί σε θρεπτική αξία η διατροφή των λιμοκτονούντων Ελλήνων. Την ευθύνη του εγχειρήματος είχε ο Αντώνης Εμμ. Μπενάκης, ο οποίος από το 1926 βρισκόταν εγκατεστημένος στην Αθήνα.

Έτσι, η οργανωμένη Κοινότητα Καΐρου λειτούργησε ως πραγματικός κρατικός μηχανισμός, καθώς οι Έλληνες Καϊρινοί πάροικοι συσπειρώνονταν «σε αποκλειστικά εθνική βάση»²³.

Η στάση λοιπόν και η συμμετοχή της Ελληνικής Κοινότητας Καΐρου σε αποφασιστικά εθνικά και διεθνή γεγονότα, όπως τα προαναφερθέντα, εικονογραφούν ανάγλυφα τη διάσταση του «κρατικού μηχανισμού υπό κλίμακα», που χαρακτηρίζει τη λειτουργία της.